

Schoolprestaties lijden niet onder televisiekijken

Uit de sombere berichten die er in de pers over verschenen, kon gemakkelijk het beeld ontstaan dat televisiekijken de schoolprestaties van de jeugd schaadde. Onderwijs en scholing, zo stond er ‘waarvan de resultaten zowel voor onze nationale economie alsook zelfhandhaving in politiek, cultureel en economisch opzicht een vereiste van de eerste orde zijn’, zouden zware tijden tegemoet gaan door de concurrentie met de televisie. Staatssecretaris Cals van het ministerie van Kunsten en Wetenschappen had er op de allereerste televisieavond, 2 oktober 1951, in zijn televisiepraatje al voor gewaarschuwd dat met de komst van de televisie ‘elke eigen inspanning op geestelijk en cultureel gebied plaats zou maken voor passiviteit en culturele vervlakking.’

Dat viel uiteindelijk wel mee, bleek uit een CBS-onderzoek naar het kijkgedrag van de schooljeugd in de herfst van 1957. Van een nadelige invloed van de televisie op de schoolprestaties van de leerlingen in het voortgezet onderwijs was geen sprake: televisiekijkers deden het op school niet slechter dan degenen die geen televisie keken. Ze bleven niet vaker zitten en hadden ook geen lagere cijfers op hun kerstrapport.

Voor de afwezigheid van een verband hadden de CBS-onderzoekers ook een verklaring: televisiekijken had ervoor gezorgd dat jongeren minder uitgingen, bijvoorbeeld naar de bioscoop, en minder naar de radio luisterden. Televisiekijken verdrong dus slechts vrijetijdsbezigheden die ongeveer hetzelfde boden als de televisie.

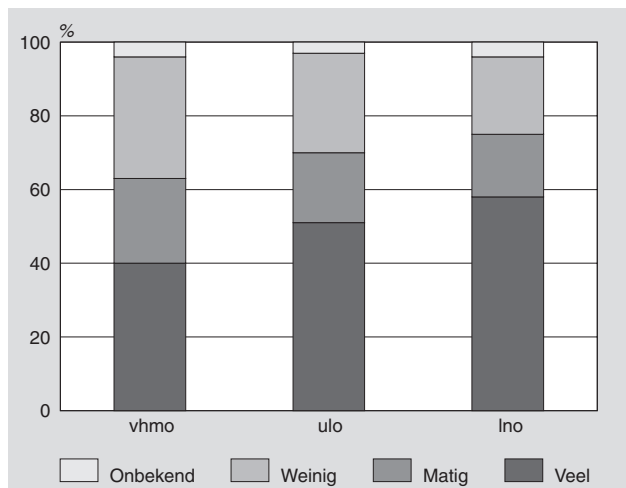
Het CBS-onderzoek betrof een onderzoek onder jongeren uit de eerste twee leerjaren van het voorbereidend hoger en middelbaar onderwijs (vhmo), het uitgebreid lager onderwijs (ulo), en het lagere nijverheidsonderwijs (lno, huishoudscholen en de lagere technische scholen). Uit deze groep is een steekproef getrokken van ongeveer 14 duizend leerlingen. Die zijn klasgewijs en schriftelijk geënquêteerd.

Tien procent van de jongeren had thuis een televisie. De helft van de leerlingen die thuis geen televisie hadden, keken bij hun vriendjes of familie die wel een toestel hadden. Negen op de tien jongeren mochten niet kijken wanneer ze wilden en bovendien was de hoeveelheid uren dat ze naar de televisie keken door hun ouders beperkt. Het exacte aantal uren dat deze jongeren naar de televisie keken, is niet gemeten. De volgende antwoordcategorieën waren mogelijk: veel (vier of meer avonden per week), matig (twee à drie avonden per week) en weinig (één avond per week, of elke avond alleen het journaal). De gevonden verschillen in de hoeveelheid uren dat deze jongeren televisie keken, hingen samen met verschillen in leeftijd (hoe ouder, hoe meer er werd gekeken), geslacht (jongens keken iets meer dan meisjes), schoolsoort (relatief weinig op het vmo, relatief veel op het nijverheidsonderwijs) en de door moeder gereguleerde ‘televisietijd en bedtijd’. Voorts keken katholieke kinderen meer televisie dan kinderen uit protestantse of onkerkelijke gezinnen. Verschillen in sociaal milieu, gemeten door het beroep van de hoofdkostwinner en het opleidingsniveau van de vader, konden de verschillen in het aantal uren dat kinderen televisie keken niet verklaren.

Hoe lang de huidige jongeren van 12 tot en met 18 jaar televisiekijken, weten we vrij exact: gemiddeld bijna 13 uur per week. De 12-jarigen kijken iets langer (ruim 13 uur) dan de 18-jarigen (bijna 12 uur). Het verband met opleiding is vrij sterk: hoe hoger het niveau van de opleiding, hoe geringer het aantal uren dat televisie wordt gekeken.

CBS, 1959, Schooljeugd en televisie. Herfst 1979, deel 2. Invloed op schoolprestaties en belangstellingsrichting. Zeist, 1959.

1. Uren tv-kijken naar categorie kijktijd en schoolsoort, 1957

2. Uren tv-kijken per week naar opleidingsniveau, 2006

